

Zekâtın hikmeti üzerine

“Zekâtın hikmeti üzerinde durur musunuz?”

Mülk Allah’ındır. İnsana emaneten verilen mülk ve servet çok kısa bir süre içinde tekrar geri alınmakta; bu süre zarfında insanoğlu, elindeki mülke karşı tutumu, mesafesi, tasarrufu, hayırda sarfı, insanlara yardım etmesi, Allah yolunda harcaması... vs. gibi hususlarda imtihan edilmektedir. Öyleyse, ne çok mülk insanı şımartmalı; ne de az mülk insanı isyana sürüklemelidir. Her zaman ve her yerde fazla malın âfetinden de, yoksulluğun çaresizliğinden de Allah’a sığınmalıyız. İkisi de musibettir.

Çok mal istenmez mi? Hiç şüphesiz, Allah’tan her hayırlı şey istenir. Yeter ki verenin Allah Teâlâ olduğu bilinsin. Hazret-i Eyyüb (as), üzerine su dökünürken, birdenbire dökündüğü su altına keser. Başından aşağıya sarı ve çil altınlar bir küpten boşanır gibi dökülünce Eyyüb Peygamber (as) altınları toplamaya davranır ve bir tanesini bile kaçırmamaya gayret eder. Cenâb-ı Hakk’ın imtihan sadedinde; “Ey Eyyüb! Ben seni zengin kılmadım mı ki, altınlara yöneldin?” diye nidada bulunduğunda ise Eyyüb Peygamber (as), kâmil iman sahibi mü’minlere örnek olacak nitelikte şu cevabı verir: “Allah’ım, Senden geldiğini bildiğim bir şeye karşı gönlü tok olabilir miyim?”

Evet, dünyalar dolusu malımız da olsa, biz fakiriz; Cenâb-ı Allah ise zengindir. Cenâb-ı Allah’ın bize zenginlik vermesini, sadece ama sadece bir imtihan olarak değerlendirmeli; aslında bizim fakîr olduğumuzu, lütfedip bize verenin Allah Teâlâ’dan başkasının olmadığını aslâ ve aslâ aklımızdan çıkarmamalı; şaşıp yanılıp da, “Bunu ben kazandım!” enaniyetine katiyetle girmemeliyiz. Nice Karunların gelip geçtiğini, hiçbirisine dünya malının fayda vermediğini; kendileri mallarının sadece günahını alıp götürürlerken, o delisi oldukları servetlerinin yeryüzünde yığılıp kaldığını unutabilir miyiz? Bütün malların hakîkî vârisinin Allah Teâlâ olduğunu unutabilir miyiz? Cenâb-ı Allah’ın bize mal vermekle, aslında Cennet’i vermeye talip olduğunu bildirmek istediğini; çünkü canımız ve mallarımız karşılığında bize Cennet’i vaad ettiğini¹; bu malların Cennet’in öncüsü olmaktan başka bir mânâ içermediğini unutabilir miyiz? Cennetin kokusunu taşıyan Allah vergisi malları, nefsimizin Cehennem odunları hâline çevirme teşebbüsü karşısında seyirci kalabilir miyiz? Fânî malımızın bekâ bulması için “zekât” gibi bir öneri getiren Kur’ân’a kulağımızı ve gönlümüzü tıkayabilir miyiz? Cenâb-ı Hak mülkü dilediğine veren, dilediğinden de çekip alandır.² Mallarımız yardımlaşma, hayırda sarf etme, enaniyetimizi yenme ve Allah için harcayabilme gibi hayırlı amellerimiz ile âdetâ

Cennet meyvesine dönüşebilecek kâbiliyettedir. Zekât bereket kaynağımızdır, Allah’a şükrümüzün ölçüsüdür, sonsuz bir zenginlik ve servet yurdu olan Cennet talebimizin vesîlesidir, duâsıdır, niyâzıdır. Zekât, mutlak zengin olan, Müstağnî-i Alelîtlak olan, Ganiyy-i Muğnî olan Cenâb-ı Hak’ın bize daha çok vermesini “isteme” vesîlemizdir. Allah’ın verdiğini elimizde tutarak, toplayıp sayarak, Allah’tan mal ve servet, mülk ve zenginlik isteyemeyiz. Hiç olmazsa kırkta birini lââyık olan yerlere vermeliyiz ki, Üstad Bedüzzaman Hazretlerinin ifâdesiyle, Cenâb-ı Hak dilerse, en az bire on sevap ve bereketle, malımıza en azından dörtte bir ilâve yapsın, kazancımızı artırsın, malımıza bereket lütfetsin, hayırlı servet ve zenginlik versin.³

İslâmiyet, sosyal hayatın dengelerini zekâtla muhafaza etmek ister. Toplum içinde gizli veya açık, akşam sofrasında bir lokma ekmeğe muhtaç olanlar bulunabileceği gibi; meşrû bir ihtiyaç yüzünden boyunu aşan borca girmiş, hattâ borç batağında çâresiz kalmış borçlular da bulunabilir. Okumak isteyen, ama maddî durumu kifâyet etmeyen talebeler bulunabileceği gibi; İslâm’a hizmet etmek isteyen, i’lâ-yı kelimetullâh ve mânevî cihâd yoluna kendisini adanmış; hayâsızlık, bilinçsizlik, adâvet ve cehâlete karşı ilimle, îmânla, irfanla ve ahlâkı tebliğle savaş açmış, ama yeterli kitap, araç-gereç, malzeme, barınak ... vs. muhtelif hizmet aracı temini açısından maddeten kifâyetsiz durumda bulunan ehl-i himmet de bulunabilir.

Zekât mükellefi olarak çevremizi ve Müslümanları tanımakla yükümlüyüz. Mehmet Âkif Merhumun, “Ya param olsaydı, ya himmetim olmasaydı!” sözüyle veciz bir şekilde ifâde ettiği gibi; himmet sahibi ve kendisini İslâm’a hizmete ve mânevî cihada adanmış Müslümanların “Paramız olsaydı şunu şöyle yapardık! Şöyle bir hizmet binâ ederdik!” sitâyişlerini, serzenişlerini, umutlarını ve olumlu hayallerini zekât yükümlüsü olarak duymalıyız, işitmeliyiz; zekâtlarımızla İslâmî ve îmânî hizmetlere yardımcı olmalıyız.

Dipnotlar:

1- Tevbe Sûresi: 111

2- Âl-i İmrân Sûresi: 26

3- Mektûbât, s. 264